

A la Júlia Montseny, esposa d'en Rafel Gómez i filla d'un reputat metge de Girona, li havia costat força l'aclimatació a la gran ciutat barcelonina, a la que anà a l'edat de vint anys amb motiu del seu casament. Educada per una mare nascuda a les mitjanies del segle XIX i fonament aferrada en les antigues idees de que la millor instrucció per a les dones era fer-les piadoses, bones, econòmiques i feineres, tan sols a aquests quatre punts s'havien dirigit els esforços de donya Rosa i els de les bones monges que l'havien tinguda per deixebla.

I era el cert que la Júlia havia posat tots els seus cinc sentits en aqueixes vulgars ensenyances, i que, una volta sortida de l'escola, es trobà felicíssima ajudant la minyona a picar matalassos i coixins, col·locar ben drets i simètrics els gerros i candelabres posats sobre cònsols i calaixeres, en treure taques dels trajos del seu pare i germans, cosint roba nova i repassant la vella i tenint com el seu major triomf intel·lectual el mes que, fent la pràctica en portar el gasto de la casa, hi aconseguia un superàvit d'algunes pessetes.

I vegeu: entremig d'aquesta prosa vulgaríssima la Júlia s'havia fet una hermosa noia. Espolsant i feinejant, no estant mai ociosa, rebent les carícies de l'airet matinal del Ter, quan anava a missa o quan raspallava robes en

l'arquejada galeria forana, s'havia donat el cas de que, sense necessitat de gimnàsia ni de reconstituents, ni d'esports de cap mena, el seu cos s'havia desenrotllat esculturalment; en sa faç moreneta, sos ulls grans i negres hi guspirejaven com estels en nit d'hivern, i, en ses galtes rodones, un bell color de rosa encesa publicava la seva salut, com donaven mostra de sa alegria les moltes rialles, que per un no res sortien en enfilall de sa boca petita.

Algunes vegades, donya Rosa es condolia de les franques expansions de la seva filla. Senyora molt a l'antiga, era aferrada partidària de l'axioma «les noies o casades o monges»; i, com que la seva no portava aires de fer-se religiosa i ja tenia divuit anys, i, malgrat sa manifesta bellesa, encara ningú l'hi havia demanada en matrimoni, la bona senyora malicià si per un acte tan sèrio els joves gironins potser la trobaven massa alegre, i no es cansava d'amonestar-la perquè prengués aspecte de serietat.

—Però, mamà —feia la Júlia—, si el ser alegre no és cap pecat. ¿I per què vol que estigui trista, si sóc tan feliça? ¿No veu que, gràcies a Deu, no tinc res que em doni pena? I, a més, jo no ric pas pels carrers... A casa no em veu ningú.

—Et veuen les amigues i les minyones, que es cuiden prou de dir-ho a tothom. Dius que no tens penes, i bé t'hauria de sapiguer greu de veure que totes les teves companyes tenen promès, menos tu.

—Però, mamà, si totes tenen més anys que jo. Sembla que li faci nosa, a casa!

—Oh, no, no! —saltava donya Rosa, un xic arrepen-
tida de la seva pressa—. Nosa, de cap manera. Prou ens
quedarem ben tristos quan tu no hi siguis! Però cal pen-
sar que un dia o altre el teu germà es voldrà casar, i,
quan entra jove en una casa, les cunyades ja no hi estan
pas tan bé com quan són soles. Nostre Senyor tot ho ha
fet com cal, per al bon ordre de la família, i les noies
s’han de casar per a alleugerir les cases i anar a fundar-
ne de noves.

—*Bueno, bueno*, mamà, ja ho sé, que em tinc de casar,
però mentre no ho faig deixi’m riure quan en tingui
ganes. Bé prou que els diumenges a la tarda, quan em
deixa llegir aquells llibres de *Pablo y Virginia* i *Óscar
y Amanda*, me’n faig uns bons tips, de plorar. A voltes
penso que sóc ben tonta, de buscar una diversió que em
fa patir, perquè cregui que m’hi entristeixo de debò.
Però, tornant als promesos, molt serà que no me’n surti
algun que m’agradi... Perquè, si no és així, em quedo
per vestir sants a pesar de tot el disgust que li pugui do-
nar a vostè.

I la Júlia, sens esperar resposta, entonant una canço-
neta casolana, se n’anava a planxar o a repassar roba o a
endreçar armaris; o, si venia al cas, a fer algun guisat que
el seu papà endevinava tot seguit que era obra seva, por-
tant allà on anava els dolls de sa alegria i de la seva cièn-
cia casolana, que exercia ben segura de que per complir
el seu destí en la vida no n’hi calia cap d’altre.

Donya Rosa la seguia amb els ulls fixats en les seves
gràcies, tot lamentant en el seu *foro* intern que els hereus

casadors de Girona no sapiguessin apreciar, en tota la seva vàlua, les altes qualitats morals i físiques d'aquella noia tan disposta com bonica, i a la que ella no es donava punt de repòs per continuar ensenyant tot el que podia contribuir a fer-la una bona mestressa de casa, assegurant-li que en aquestes qualitats era on devia trobar la clau de la felicitat matrimonial, i per tant la de la seva vida.

I així es passaren dotze mesos més; i al complir la Júlia dinou anys, donya Rosa, que s'havia casat a disset, començà a anguniar-se de debò al veure que la seva filla no havia trobat encara promès, la qual cosa era més de dol-dre, perquè l'hereu, que ja feia dos anys que havia acabat la carrera de medicina, festejava amb la noia d'un dels primers farmacèutics de Girona, i amb això s'anava en perill que entrés jove a la casa, essent encara soltera la Júlia.

Donya Rosa, ben capficada amb aquesta qüestió, recordà tot de sobte que la filla d'una amiga seva que acabava de casar-se havia conegut el seu promès a la vila de Banyoles, on a l'estiu s'hi reuneix un bon aplec de forasters que hi van a prendre les aigües sulfuroses, i on ells hi tenien una finca rústica que feia alguns anys que no havien vist; i, convenent el seu marit de la utilitat de donar-hi un repàs passant-hi una temporadeta, allí anaren el vinent estiu, i allí, com si plogut del cel, hi conegueren en Rafel Gómez, jove d'uns vint-i-vuit anys, de bona presència, de molt fina educació i posseïdor d'un galan empleu en una de les primeres cases de banca de la ciutat barcelonina.